

TETRA TECH

Komuna e Suharekës
Opština Suva Reka • Municipality of Suhareka

REPUBLIKA E KOSOVËS • KOMUNA E SUHAREKËS REPUBLIKA KOSOVA • OPŠTINA SUVA REKA REPUBLIC OF KOSOVO • MUNICIPALITY OF SUHAREKA 27-09-2022			
MARRJE E DOKUMENTIT KONTROLLOR			
Numri i Kopimit 01	Numri Braj 016	Shifra Prllog 62412	Vendi Vendndesh L

MEMORANDUM I MIRËKUPITIMIT

NË MES TË

Tetra Tech ARD, Inc.

Zbatuesi i Aktivitetit të USAID-it Qeverisja e Pronës

DHE

Komunës së Suharekës

NË LIDHJE ME

Zbatimin e përbashkët të Aktivitetit Qeverisja e Pronës

Ky Memorandum i Mirëkuptimit (“MM”) lidhet sot më 27 shtator 2022 (“data e hyrjes në fuqi”), nga dhe në mes të Tetra Tech ARD, Inc., dhe Komunës së Suharekës, të referuar bashkërisht si “Pjesëmarrësit” dhe secili veç e veç si “Pjesëmarrësi”.

Aktiviteti Qeverisja e Pronës e ka si qëllim të bashkëpunojë me Komunën e Suharekës për përmirësimin e sistemit për të drejtat pronësore në Kosovë në mënyrë që të ulët korrupsioni, të rritet fuqizimi i grave, si dhe të përmirësohen të drejtat formale pronësore dhe investimet në patundshmëri.

Qëllimi i Aktivitetit është të bashkëpunojë me Komunën për rritjen e të drejtave formale pronësore duke i standardizuar proceset dhe praktikat në komunë;

Aktiviteti synon të bashkëpunojë me Komunën e Suharekës për rritjen e angazhimit aktiv të shoqërisë civile dhe qytetarëve me institucionet në lidhje me të drejtat pronësore; dhe

Aktiviteti ka për qëllim të bashkëpunojë me Komunën e Suharekës për angazhimin e sektorit privat në forcimin e regjimit për të drejtat pronësore në Kosovë.

Pjesëmarrësit synojnë të bashkëpunojnë në aktivitetet e mëposhtme:

1. QËLLIMI

Qëllimi i këtij Memorandumi të Mirëkuptimit (MM) është formalizimi i bashkëpunimit në mes të Tetra Tech ARD, Inc., kontraktori që zbaton Aktivitetin Qeverisja e Pronës në Kosovë të financuar nga USAID-i, dhe Komunës së Suharekës. Duke i koordinuar ngushtë përpjekjet e Aktivitetit dhe në kuadër të këtij MM, të dyja palët synojnë t’i shfrytëzojnë resurset e tyre përkatëse për të arritur rezultate të cilat nuk do të mund të arriheshin nga secili në formë individuale. Aktiviteti dhe Komuna janë të përkushtuar ndaj parimeve të qeverisjes së mirë: sundimi i ligjit, transparencë, llogaridhënia, eficientia, efektshmëria, përgjegjshmëria, përfshirja dhe pjesëmarrja e qytetarëve. Andaj, Pjesëmarrësit e kanë nënshkruar këtë MM që të përcaktojnë veprimet e tyre të propozuara në lidhje me mbështetjen e tyre për këtë qëllim.

2. PËRSHKRIMI I AKTIVITETIT

Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID) ka kontraktuar Tetra Tech ARD, Inc., si kontraktorin kryesor për zbatimin e Aktivitetit Qeverisja e Pronës në Kosovë, me kohëzgjatje prej 5 vitesh dhe me vlerë prej 10.1 milionë dollarësh amerikanë. Tetra Tech ARD, Inc., do ta zbatojë Aktivitetin gjatë periudhës pesëvjeçare nga maji 2022 deri në maj 2027. Aktiviteti synon përmirësimin e sistemit të të drejtave pronësore në Kosovë në mënyrë që të ulët korrupsioni, rritet fuqizimi i grave, si dhe të përmirësohen të drejtat formale pronësore dhe investimet në patundshmëri. Në partneritet me shoqërinë civile, sektorin privat dhe akterë të tjerë lokalë, Aktiviteti do të kontribuojë në avancimin e zhvillimit të udhëhequr nga niveli lokal.

Aktiviteti do të përqendrohet në forcimin e sistemit për të drejtat pronësore duke i përmirësuar proceset e Zyrës Kadastrale Komunale (ZKK) dhe ofrimin e shërbimeve që i duhen qytetarëve për formalizim dhe regjistrim të të drejtave të tyre. Aktiviteti do të punojë për standardizimin e procedurave administrative në mënyrë që qytetarët të stimulohen për të nisur procedurat për formalizim, si dhe që të hiqen kërkesat burokratike për regjistrim të cilat dekurajojnë qytetarët që t'i regjistrojnë të drejtat e tyre pronësore.

Rezultatet e pritura:

- Përmirësimi i kapaciteteve komunale për menaxhim të pronës;
- Përmirësimi i proceseve dhe praktikave për inspektimin e ndërtesave, të cilat do të kontribuojë në rritjen e regjistrimit të pronave (certifikatat e pronësisë) në komunat e përzgjedhura;
- Unifikimi/standardizimi i shërbimeve lidhur me pronat në komunat e përzgjedhura;
- Integrimi i barazisë gjinore në reformat për çështjet pronësore në Kosovë; dhe
- Përmirësimi i proceseve për trashëgim të pronës.

Për më tepër, Aktiviteti do të ndihmojë që të mobilizohen qytetarët për pjesëmarrje në qeverisje lokale me qëllim përmirësimin e proceseve të lidhura me pronat dhe ofrimin e shërbimeve, si dhe në koordinim me Këshillat Lokal të kujdeset që këto aspekte të trajtohen në planet zhvillimore komunale (PZHK). Aktiviteti do t'u ofrojë ndihmë forumeve për transparencë pronësore të përbëra nga organizata të shoqërisë civile, sektori privat, gazetarë dhe qytetarë të interesuar, në mënyrë që t'i mbikëqyrin, monitorojnë dhe raportojnë për zbatimin e PZHK-ve. Këto intervenime, përmes ndikimit të tyre të gjithmbarshëm, do të lehtësojnë funksionimin e qasjes së përqendruar tek qytetari për qeverisjen e të drejtave pronësore, do të forcojnë marrëdhënien ndërmjet qeverisjes dhe qytetarëve, si dhe do të rrisin transparencën, llogaridhënien dhe mëvetësinë.

Rezultatet e pritura:

- Forcimi i mbikëqyrjes prej shoqërisë civile dhe qytetarëve në mënyrë që të sigurohet transparencë, llogaridhënie dhe eficiencë në proceset dhe shërbimet për të drejtat pronësore dhe për trashëgim të pronës;
- Rritja e pjesëmarrjes së shoqërisë civile në PZHK në mënyrë që të sigurohet transparencë në shfrytëzimin e pronave dhe tokës komunale;
- Rritja e vetëdijesimit dhe avokimit për vlerën e të drejtave pronësore dhe trashëgimore të grave në mënyrë që të përmirësohen mundësitë e tyre ekonomike; dhe
- Rritja e të kuptuarit prej publikut të rregullave dhe rregulloreve të sektorit pronësor në mënyrë që të përmirësohet avokimi nga publiku për sigurim të qasjes në shërbime dhe mbrojtjen e të drejtave të tyre pronësore.

Për fundi, Aktiviteti do të punojë në partneritet ndërmjet sektorit privat, qeverisjes lokale dhe shoqërisë civile për mbështetjen e reformave që do të lehtësojnë qasjen e qytetarëve në të dhënat kadastrale, do të trajtojnë kufizimet ndaj formalizimit të të drejtave të lidhura me ndërtesat e ndërtruara rishtazi, si dhe do të ndihmojnë që të demonstrohen përfitimet afariste nga pjesëmarrja e grave në ekonomi, në mënyrë që të nxitet kërkesa për iniciimin e procedurave trashëgimore. Gjithashtu, këto partneritete do të fusin në përdorim qasje inovative ndaj teknologjive të reja që do

të forcojnë pjesëmarrjen e publikut dhe do të mundësojnë rritjen e transparencës dhe llogaridhënies në qeverisjen e sistemeve pronësore.

Rezultatet e pritura:

- Rritja e angazhimit të sektorit privat në modernizimin institucional dhe teknologjitë për automatizim të sistemeve dhe shërbimeve pronësore; dhe
- Rritja e angazhimit të sektorit privat në planet zhvillimore komunale për rregullore më transparente për të drejtat pronësore dhe nxitjen e investimeve të sektorit privat.

Fushat e Ndihmës Teknike

Aktiviteti i USAID-it, i zbatuar nga Tetra Tech ARD, Inc., synon të adresojë nevojat e Komunës të identifikuar nga intervistat me stafin komunal dhe hulumtimi i përgjithshëm që do të realizohen nga Aktiviteti. Ndihma specifike e planifikuar të ofrohet nga Tetra Tech ARD, Inc., për zbatimin e Aktivitetit, specifikohet më poshtë në nenin 4.

3. ROLI I AKTIVITETIT

Aktiviteti synon ta mbështesë Komunën duke u përqendruar në procesin e gjithmbarshëm të qeverisjes së pronës në Kosovë, si në vijim:

- Vlerësimi, identifikimi dhe hartimi i një raporti për komunën me rekomandime për harmonizimin e kornizës rregullatore me ligjet për regjistrimet.
- Zhvillimi i një dokumenti të politikave që përshkruan opsionet për krijimin e stimujve që i inkurajojnë qytetarët t'i regjistrojnë dhe formalizojnë të drejtat e tyre;
- Hartimi i udhëzimeve për kryerjen e inspektimeve të ndërtesave, në pajtueshmëri me ligjin, nga kompani/individë privatë të licencuar;
- Ofrimi i trajnimeve për kompani/individë privatë të licencuar bazuar në udhëzimet e aprovuara;
- Organizimi i një punëtorie teknike për Njësitë e Inspektimit (NJI) dhe Shoqatën e Ndërtimtarëve dhe Prodhuesve të Materialeve Ndërtimore (SHNPMN) ku do të hartohet plani për komunikim dhe informim për investitorët/ndërtimtarët në mënyrë që kërkesat e tyre për leje ndërtimi dhe të pranimit teknik të jenë në harmoni me legjislacionin në fuqi;
- Zhvillimi i modaliteteve për përcjelljen e raporteve të inspektimit për pajtueshmëri që mundësojnë regjistrimin e të drejtave pronësore;
- Hartimi i raporteve të vlerësimit të kapaciteteve teknike të Zyrave Kadastrale Komunale (ZKK) dhe raporteve të vlerësimit që identifikojnë ndonjë anshmëri në ofrimin e shërbimeve në ZKK;
- Zhvillimi i Planit për Përmirësim të Shërbimeve përmes proceseve të dizajnit në bashkëpunim me përfaqësues të Agjencisë Kadastrale të Kosovës (AKK), stafin e ZKK-ve dhe përfaqësuesit e organizatave të shoqërisë civile lokale;
- Mbështetja në formimin e Forumit për Transparencë në Pronë (FTP), në koordinim me Këshillat Lokal, në mënyrë që të sigurohet përfaqësim i gjerë i qytetarëve dhe akterëve të sektorit privat në monitorimin e zbatimit të Planeve Zhvillimore Komunale (PZHK);

- Organizimi i diskutimeve në fokus grupe me vendimmarrësit dhe stafin komunal në mënyrë që ata të informohen dhe t'i shfrytëzojnë masat për ulje të mundësive për korrupsion në lidhje me shërbimet pronësore;
- Zhvillimi i një programi trajnimi kundër korrupsionit për ZKK-të dhe stafin tjetër komunal, në mënyrë që të ndihmohet në parandalimin e korrupsionit në lidhje me shërbimet pronësore;
- Krijimi i Forumit për Transparencë Pronësore (FTP);
- Koordinimi me FTP-në për monitorim të zbatimit të PZHK-së, në mënyrë që të rritet transparenca dhe llogaridhënia;

Mobilizimi i pjesëmarrjes së qytetarëve në zhvillimin dhe monitorimin e PZHK-së;

- Mobilizimi i angazhimit të sektorit privat për përmirësimin e kornizës rregullative në mënyrë që të rritet transparenca dhe të krijohen stimuj për investime, si dhe që të inkurajohet komuna t'i përdorë teknologjitë GIS për identifikimin e tokave komunale që do të jepen me qira në përputhje me PZHK-në për zhvillim të qëndrueshëm ekonomik;
- Vlerësimi i kapaciteteve të Komunës për identifikimin, përmbledhjen dhe menaxhimin e informacionit në lidhje me tokat në pronësi të komunës;
- Ndihma për komunën që të kryejë konsultime të Këshillit Publiko-Privat në mënyrë që të ndihmohen bizneset lokale t'i shprehin interesat dhe nevojat e tyre për tokë dhe që këto të përafrohen me caqet zhvillimore të PZHK-ve;
- Mbështetja e Komunës që të mobilizohet pjesëmarrja e bizneseve në përgatitjen e inventarit të tokave dhe aseteve të komunës.

4. ROLI I KOMUNËS

Synimet e Komunës së Suharekës janë:

- Aprovimi dhe zbatimi i rekomandimeve për harmonizimin e kornizës rregullative komunale me ligjet për regjistrime;
- Aprovimi dhe mbikëqyrja e zbatimit të stimujve të rekomanduar në mënyrë që të inkurajohen qytetarët që t'i regjistrojnë dhe formalizojnë të drejtat e tyre;
- Zbatimi i udhëzimeve për kryerjen e inspektimeve të ndërtesave, në pajtueshmëri me ligjin, nga kompani/individë privatë të licencuar;
- Sigurimi i pjesëmarrjes së stafit komunal në punëtori, trajnime, diskutime në grupe të fokusit dhe aktivitete të tjera të ofruara nga Aktiviteti dhe nënkontraktorët e tij;
- Mbështetje Aktivitetit për zhvillimin e modaliteteve për përcjelljen e pajtueshmërisë së raporteve të inspektimit, aprovimin dhe sigurimin e zbatimit të tyre përkatës.
- Aprovimi dhe zbatimi i Planit për Përmirësim të Shërbimeve të zhvilluar dhe bashkë-dizajnuar nga Aktiviteti, AKK, ZKK dhe organizatat e shoqërisë civile;
- Monitorimi i zbatimit të udhëzuesit për ulje të sjelljes diskriminuese në mënyrë që të përmirësohet me barazi ofrimi i shërbimeve të zhvilluara nga Aktiviteti dhe të aprovuara nga Komiteti për Praktika të Mira;

- Krijimi i Këshillit Publiko-Privat (KPP) dhe zhvillimi i diskutimeve dhe konsultimeve të rregullta;
  - Kryerja e konsultimeve të KPP-së në mënyrë që të ndihmohen bizneset lokale t'i shprehin interesat dhe nevojat e tyre për tokë dhe që këto të për afrohen me caqet zhvillimore të PZHK-ve;
- Sigurimi i pjesëmarrjes së bizneseve në përgatitjen e inventarit të tokave dhe asetëve të Komunës;
- Inkurajimi i bashkëpunimit në kohën e duhur të stafit të Komunës për plotësimin e aktiviteteve të kërkuara, duke siguruar qasje në të gjitha të dhënat dhe informacionin e kërkuar.

5. KOORDINIMI DHE KONSULTIMI:

Pjesëmarrësit planifikojnë t'i japin njëri-tjetrit informacionin e nevojshëm për të lehtësuar asistencën dhe për të vlerësuar efektshmërinë e asistencës. Pjesëmarrësit planifikojnë të kërkojnë të takohen periodikisht për shqyrtimin e mbështetjes dhe për ndarje të informatave relevante. Pjesëmarrësit planifikojnë ta zgjidhin me konsultim çdo çështje të mundshme në lidhje me interpretimin, administrimin ose zbatimin e këtij MM-je.

6. NJOFTIMET

Pjesëmarrësit synojnë që të gjitha njoftimet ose komunikimet në kuadër të këtij MM të jenë me shkrim, të dërgohen me e-mail dhe të adresohen si më poshtë.

Pikat e kontaktit për organizatat përkatëse janë:

Për Tetra Tech ARD, Inc.

Ramadan Klisurica

Zëvendës drejtor

Rr. Tirana "Prime Residence" C4/2, No.14 • 10000 Prishtina, Kosovë

ramadan.klisurica@tetratech.com

Për Komunën

Armend Krasniqi

Drejtor, Drejtoria për Pronë dhe Kadastër

Rr. Brigada Nr. 123 • 23000 Suharekë, Kosovë

armend.krasniqi@rks-gov.net

Secili Pjesëmarrës mund të ndryshojë pikën e saj të kontaktit duke i dërguar njoftim me shkrim Pjesëmarrësit tjetër.

7. PARIMET UDHËZUESE

Efekt i MM. Pjesëmarrësit pranojnë se ky MM nuk është traktat dhe nuk krijon të drejta ose detyrime sipas ligjit ndërkombëtar dhe se ky MM nuk përbën obligim për fonde dhe nuk ka për qëllim të përbëjë një zotim ligjor të detyrueshëm nga ndonjë Pjesëmarrës apo të krijojë ndonjë të drejtë për ndonjë palë të tretë. Bashkëpunimi ndërmjet pjesëmarrësve, siç përshkruhet në këtë MM, nuk synon të krijojë një partneritet juridik ose lloj tjetër të subjektit ose personalitetit juridik. Secili Pjesëmarrës synon të pranojë përgjegjësinë e plotë dhe të vetme për secilin dhe të gjitha shpenzimet e bëra nga ai vetë në lidhje me këtë MM. Pjesëmarrësit synojnë të mbajnë misionet dhe mandatet e tyre të veçanta dhe unike dhe llogaridhëniet e tyre. Ky Memorandum i Mirëkuptimit nuk e ka për qëllim të zëvendësojë çfarëdo marrëveshjeje ose kontrate të lidhur ndërmjet Pjesëmarrësve, apo të ndërhyjë në çfarëdo mënyre në to, qoftë para ose pas nënshkrimit të këtij MM. Asgjë në këtë MM nuk synon të krijojë një marrëdhënie ekskluzive pune.

Publiciteti. Pjesëmarrësit e kuptojnë se secili Pjesëmarrës mund ta bëjë publike ekzistencën dhe përmbajtjen e këtij MM, duke përfshirë njoftimin për shtyp, koment publik ose mjete të tjera për shpalosje, në përputhje me politikën dhe procedurat e veta. Aktiviteti pritet të sigurojë pajtueshmërinë me çdo kërkesë lidhur me përdorimin e llogos së USAID-it, brendimin dhe vendosjen e llogos sipas kushteve të kontratës së saj me USAID-in.

- A. Modifikimi.** Ky MM mund të modifikohet me shkrim nga Pjesëmarrësit. Secili Pjesëmarrës mund të tërhiqet nga ky MM duke i dërguar Pjesëmarrësit tjetër njoftim paraprak 30 ditore me shkrim.
- B. Kohëzgjatja.** Ky MM fillon në datën e nënshkrimit nga Pjesëmarrësit dhe vazhdon deri më 30 prill 2027. Ky MM mund të zgjatet me shkrim, me nënshkrimin nga të dy Pjesëmarrësit për çdo periudhë kohore. Secili Pjesëmarrës mund të tërhiqet nga ky MM duke i dërguar Pjesëmarrësit tjetër njoftim paraprak me shkrim një (1) muaj përpara tërheqjes.
- C. Përfaqësuesit.** Pjesëmarrësit synojnë që secili Pjesëmarrës të përfaqësohet nga bartësit ose ushtruesit e detyrave të nënshkruesve të këtij MM. Secili Pjesëmarrës, me anë të njoftimit me shkrim për tjetrin, mund të identifikojë përfaqësues shtesë të autorizuar për ta përfaqësuar atë Pjesëmarrës për të gjitha qëllimet, përveç modifikimeve të këtij MM. Secili Pjesëmarrës do ta njoftojë me shkrim tjetrin për ndryshimet e përfaqësuesve të autorizuar.
- D. Gjuha.** Ky MM është përgatitur në tri gjuhë: angleze, shqipe, dhe serbe.

Pjesëmarrësit, secili duke vepruar nëpërmjet përfaqësuesit të vet të autorizuar siç duhet, kanë bërë të mundur që ky MM të nënshkruhet prej tyre dhe të dorëzohet më **27 shtator 2022**.

Për Tetra Tech ARD, Inc.

Për Komunën e Suharekës

Emri: Jennifer Ober

Titulli: Drejtoreshë e Aktivitetit

Data: 27 shtator 2022

Emri: Bali Muharremaj

Titulli: Kryetar i Komunës

Data: 27 shtator 2022